

2023-06-12

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: UBN 2023-00077

Kartläggning av elevhälsan i Nacka kommuns kommunala och fristående grundskolor

Redovisning av utbildningsnämndens särskilda uppdrag, Mål och budget 2023-2025

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden föreslår att kommunfullmäktige godkänner redovisningen. Kommunfullmäktiges särskilda uppdrag till utbildningsnämnden förklaras därmed för fullgjort

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade den 14 november 2022 i Mål och budget-ärendet för 2023 att utbildningsnämnden under året ska kartlägga elevernas tillgång till skolsköterska, skolpsykolog och kurator i skolorna.

Utbildningsenheten har samlat in uppgifter om elevhälsans olika personalkategorier (med undantag för speciallärare och specialpedagog) i Nackas kommunala och fristående grundskolor. Utifrån dessa uppgifter har utbildningsenheten beräknat personaltätheten per skola, det vill säga elevantal per heltidstjänst och personalkategori.

Varje huvudman måste anpassa sin/sina skolas/skolors organisation utifrån faktiska behov och lokala förutsättningar. Utbildningsenheten kan dock konstatera att det skiljer sig stort mellan det högsta och lägsta relevantalet per heltidstjänst och personalkategori.

I den årliga elevenkäten är ett av påståendena relaterat till elevhälsan; ”På min skola kan man få hjälp av skolsköterska, kurator eller psykolog om man behöver”. I årskurs 3 kan närmare nio av tio elever instämma i det, men i årskurs 6 och 8 är det cirka tre av fyra elever som kan instämma i påståendet.

Utbildningsnämnden föreslår kommunfullmäktige att notera informationen till protokollet.

Ärendet

Kommunfullmäktige beslutade den 14 november 2022 i ärendet om Mål och budget att utbildningsnämnden under 2023 ska kartlägga elevernas tillgång till skolsköterska, skolpsykolog och kurator i skolorna.

Utbildningsenheten har med anledning av detta beslut samlat in uppgifter om elevhälsan från samtliga kommunala och fristående grundskolor i Nacka kommun och beräknat personaltätheten.

Utbildningsenheten har också sammanställt svaren från den årliga grundskoleenkätens påstående ”På min skola kan man få hjälp av skolsköterska, kurator eller psykolog om man behöver”. Enkäten vänder sig till elever i årskurs 3, 6 och 8.

Skollagens krav på elevhälsan

Elevhälsan ska enligt nuvarande bestämmelser i skollagen omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För de medicinska, psykologiska och psykosociala insatserna ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Det ska också finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

Elever i grundskolan och grundsärskolan ska under sin skoltid erbjudas minst tre hälsobesök som innefattar allmänna hälsokontroller. Hälsobesöken ska vara jämnt fördelade under skoltiden och mellan hälsobesöken ska eleverna erbjudas syn- och hörselundersökning och andra begränsade hälsokontroller. Elever i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska erbjudas minst ett hälsobesök med en allmän hälsokontroll. Elever får vända sig till elevhälsan för enklare sjukvårdsinsatser.

Statlig utredning om elevhälsan och förtydligad lagtext

Under år 2017 tillsatte dåvarande regering en utredning som bland annat skulle analysera hur elevhälsoarbetet skulle kunna utvecklas. Direktivet innebar att utredaren skulle föreslå insatser som kan bidra till att skapa ett mer aktivt och väl fungerande elevhälsoarbete och därmed stärka elevhälsans kompensatoriska roll. Utredningen fick flera tilläggsuppdrag och i betänkandet SOU 2021:11 *Bättre möjligheter för elever att nå kunskapskraven – aktivt stöd- och elevhälsoarbete samt stärkt utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning*, redovisade utredaren flera förslag om hur elevhälsan skulle kunna utvecklas. Riksdagen beslutade utifrån utredningens förslag att skärpa skollagens skrivningar avseende elevers tillgång till specialpedagog och speciallärare samt hur elevhälsan ska bedrivas och vilka samverkan ska ske med. Det tydliggjordes också att elevhälsan ska vara en del av det systematiska kvalitetsarbetet:

”För medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog, kurator och specialpedagog eller speciallärare. Elevhälsans arbete ska bedrivas på individ-, grupp- och skolenhetsnivå och ske i samverkan med lärare och övrig personal. Elevhälsan ska vara en del av skolans

kvalitetsarbete. Vid behov ska elevhälsan samverka med hälso- och sjukvården och socialtjänsten.”¹

Utredningens förslag som inte antogs

Skollagen har inga krav på bemanning av elevhälsan utöver att eleverna ska ha tillgång till de nämnda personalkategorierna. Ett av utredningens förslag som inte antogs, var att en numerär reglering på huvudmannanivå avseende tillgång till elevhälsan skulle införas. Förslaget innebar att en skolläkare får ansvara för högst 7 000 elever, en skolsköterska för högst 430 elever, en psykolog för högst 1 000 elever och en kurator för högst 400 elever.

Nacka kommuns remissvar

Nacka kommun framhöll i sitt remissyttrande till Regeringskansliet avseende numerär reglering att: ”Detta är en form av statlig detaljstyrning som inte är förenlig med en mål- och resultatstyrd skola. Det leder till ineffektiv fördelning av resurser, såväl inom elevhälsan som mellan elevhälsan och andra nödvändiga resurser för att säkerställa att skolan klarar sitt uppdrag för alla elever. Det försvårar anpassningar utifrån elevers faktiska behov och lokala förutsättningar. Det innebär vidare att ansvar avskiljs från befogenheter genom att staten ska kunna besluta om ändrade lägstanivåer i elevhälsan, som direkt påverkar kommunernas kostnader för skolan.”

Tillgång till elevhälsa per skola

Den kommunala enheten Barn- och elevhälsan har sammanställt utbildningsenhetens efterfrågade uppgifter om andel heltidstjänster per personalkategori för de kommunala skolorna och rektorerna för Nackas fristående grundskolor har lämnat motsvarande uppgifter i en enkät. För de kommunala skolor som erbjuder skolformen särskola/ anpassad grundskola utöver förskoleklass och/eller grundskola är dessa resurser inkluderade i nedanstående tabell då det inte var möjligt att särskilja resurserna per skolform.²

Av Nackas 15 fristående grundskolor är det en skola som inte har någon egenanställd personal utan enbart inhyrd. Resterande skolor har både egenanställd och inhyrd personal. Drygt hälften av de fristående skolorna hyr in skolläkare, fem skolor skolsköterskor, sex skolor psykologer och två skolor kuratorer. Tre fristående skolor har inte redovisat psykologtjänster och en skola har inte redovisat kuratorstjänst.

Det är huvudmannen för respektive skola som ansvarar för att eleverna får tillgång till elevhälsa i den omfattning som skollagen anger. Varje huvudman måste anpassa sin/sina skolas/skolors organisation utifrån faktiska behov och lokala förutsättningar.

Utbildningsenheten kan dock konstatera att det skiljer sig stort mellan det högsta och

¹ Träder i kraft den 2 juli 2023.

² Följande skolor har anpassad grundskola: Björknässkolan, Eklidens skola, Orminge skola och Sickla skola.

lägsta elevantalet per heltidstjänst och personalkategori. I tabellen nedan redovisas personaltätheten per skola, det vill säga antal elever per heltidstjänst per personalkategori.

Tabell 1: Antal elever per heltidstjänst för elevhälsans personalkategorier skolsköterska, skolläkare, psykolog och kurator - per grundskola

Skola	Elevantal	Antal elever per heltidstjänst			
		Skolsköterska	Skolläkare	Psykolog	Kurator
Backeboskolan	175	875	3 500	3 500	3 500
Björknässkolan	959	533	4 795	1 370	738
Boo Gårds skola	715	511	7 150	1 192	894
Borgvallaskolan	174	870	6 960	1 740	1 740
Da Vinciskolan	130	433	13 000	6 500	650
Dibber International School Nacka	58	290	580	-	-
Ebba Braheskolan	520	520	10 400	10 400	650
Eklidens skola	930	600	6 200	3 100	930
Ektorps skola	242	403	4 840	1 210	605
Idrottsgrundskolan Nacka	113	377	1 130	1 130	377
Idunskolan Ö Stockholms Waldorfskola	231	770	2 310	2 310	462
Igelboda skola	140	350	5 600	350	350
Internationella Engelska skolan	937	312	3 748	3 748	469
Jarlbergs skola	154	513	6 160	1 540	1 540
JENSEN grundskola Sickla	350	350	1 750	3 500	583
Järla skola	709	525	7 090	1 773	788
Kunskapsskolan Nacka	395	494	4 938	-	494
Kunskapsskolan Saltsjöbaden	363	605	5 186	-	605
Lilla Nacka Skola	135	675	2 700	2 700	1 800
Montessori Mondial Nacka	242	323	4 840	2 420	403
Myrsjöskolan	1262	587	8 413	1 803	841
Neglinge skola	279	698	5 580	930	465
Noblaskolan Lännersta	284	355	5 680	1 420	710
Noblaskolan Nacka Strand	88	440	8 800	1 760	1 760
Noblaskolan Saltsjö-Boo	898	499	6 908	2 245	561
Orminge skola	306	383	2 448	510	437
Saltsjöbadens samskola	963	535	9 630	1 605	963
Saltsjö-Duvnäs skola	333	555	6 660	1 110	833
Sickla skola	400	500	4 000	1 000	667
Sigfridsborgs skola	770	642	5 133	1 925	1 027
Skuru skola	165	413	6 600	825	275
Stavsborgsskolan	567	436	5 670	1 134	567
Sågtorpsskolan	514	571	5 140	1 285	1 028
Viktor Rydbergs skola Nacka	224	560	4 480	2 240	1 120
Vilans skola	219	438	4 380	1 095	548
Älta skola	542	542	5 420	1 355	723
Nacka kommun	15 486	495	4 956	1 653	686

Elevers uppfattning om tillgång till elevhälsan

Nedan redovisas årets resultat från Våga visa-enkäten om elevers uppfattning om elevhälsan; ”På min skola kan man få hjälp av skolsköterska, kurator eller psykolog om man behöver.” I årskurs 3 instämmer närmare nio av tio elever i Nackas skolor att de får det, men i årskurs 6 och 8 sjunker andelen elever som instämmer till cirka tre av fyra elever. Några skolor har en hög andel ”vet ej”-svar.

Tabell 2: Andel (%) elever som instämmer i enkätfrågan ”På min skola kan man få hjälp av skolsköterska, kurator eller psykolog om man behöver”. Skolor som har för låg svarsfrekvens eller för få svar för att redovisas markeras med ”Redovisas ej”. Ej ifyllda fält innebär att årskursen inte finns på skolan. Backeboskolan har dock inte genomfört enkätundersökningen i årskurs 6.

Skola	Årskurs 3	Årskurs 6	Årskurs 8
Backeboskolan	68		
Björknässkolan	85	68	74
Boo Gårds skola	97	71	89
Borgvallaskolan	78		
Da Vinciskolan	80		
Ebba Braheskolan	94	86	75
Eklidens skola			80
Ektorps skola	91	72	
Idunskolan Ö Sthlms Waldorfskola	85	88	95
Igelboda skola	96	50	
Internationella Engelska Skolan		85	Redovisas ej
Jarlbergs skola	79	56	
JENSEN grundskola Sickla	90	80	74
Järla skola	92	64	
Kunskapsskolan Nacka		75	67
Kunskapsskolan Saltsjöbaden		82	70
Lilla Nacka Skola	31	Redovisas ej	
Montessori Mondial Nacka	100	Redovisas ej	79
Myrsjöskolan	96	73	70
Neglinge skola	96		
Noblaskolan Lännersta skola	87		
Noblaskolan Nacka Strands skola	100		
Noblaskolan Saltsjö-Boo	82	73	71
Orminge skola	97	83	
Saltsjöbadens samskola	87	64	75
Saltsjö-Duvnäs skola	94	39	
Sickla skola	90	77	
Sigfridsborgs skola	86	73	
Skuru skola	91	87	70
Stavsborgsskolan	89	88	79
Sågtorpsskolan	96	78	
Viktor Rydbergs skola Fisksätra	84		
Vilans skola	92	58	
Älta skola	88	93	
Nacka kommun	89	74	76

Ekonomiska konsekvenser

Förslag till beslut medför inga ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för barn

Förslag till beslut medför inga konsekvenser för barn.

Handlingar i ärendet

Tjänsteskrivelse daterad den 12 juni 2023

Carina Legerius
Enhetschef
Utbildningsenheten

Jill Salander
Utbildningsexpert
Utbildningsenheten